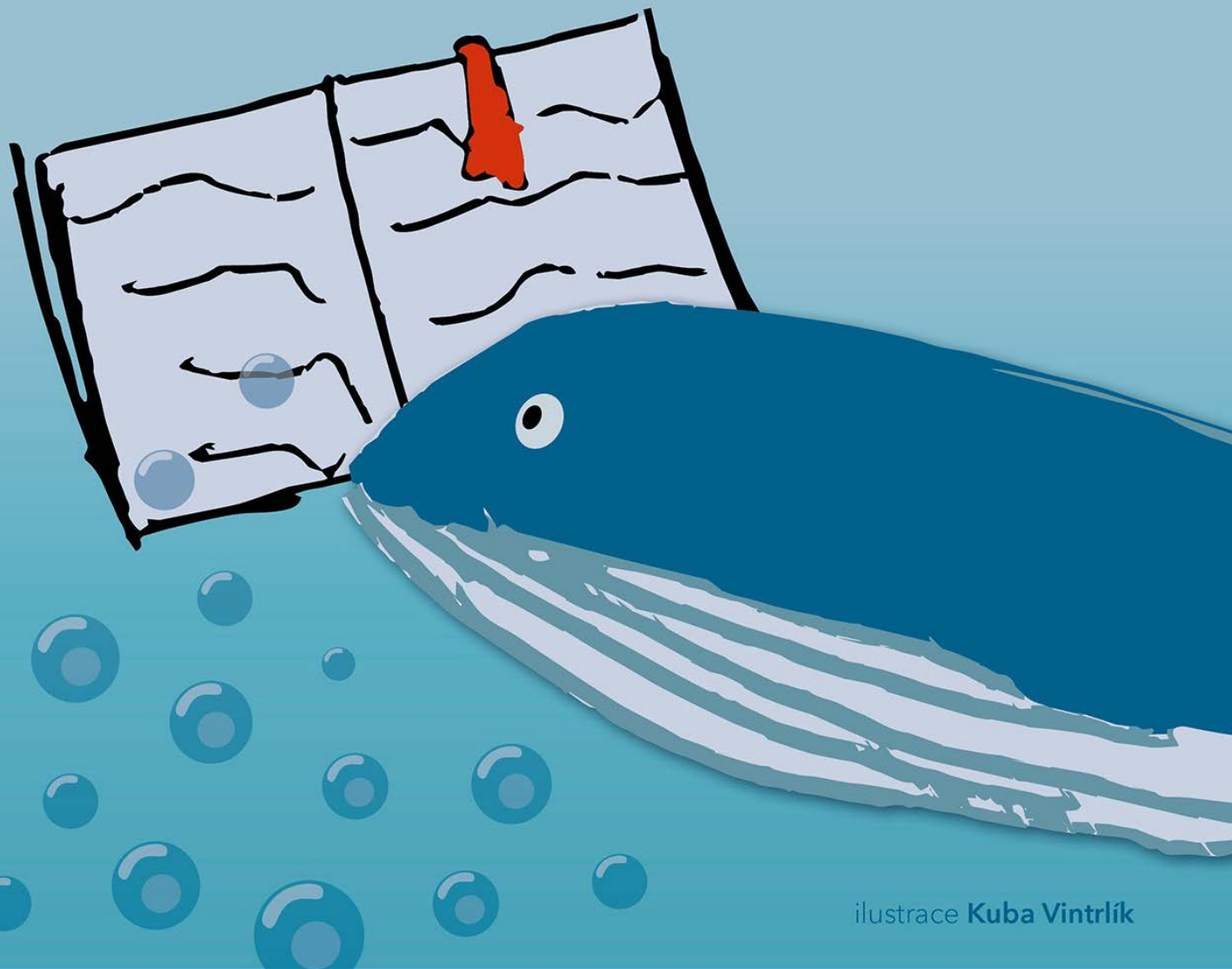

DĚDSKÉ POVÍDKY

Aloš Skoupý

ilustrace Kuba Vintrlík

Dědské povídky

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.pointa.cz
www.albatrosmedia.cz

Aloš Skoupý

Dědské povídky – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

DĚDSKÉ POVÍDKY

Aloš Skoupý

ISBN tištěné verze 978-80-267-5303-2

ISBN e-knihy 978-80-267-5449-7 (1. zveřejnění, 2026) (ePDF)

Dědikace a poděkování

Přijměte, prosím, s vlídností moji prvotinu, kterou jsem začal psát ve zralém věku 70 let. Tím naznačuji, že s nějakým dalším počinem asi nelze počítat.

Knížku chci věnovat svým šesti inspirátorům, vnukům, a též mé ženě Haně, která mi nedovolovala zbytečně odbočovat a která mi správně říkala, že to má být vzpomínání na vnuky a povídání o nich, a ne vyprávění o mých zážitcích a o názorech na svět a na některé lidi zvlášť. A kdykoli únava překračovala rozumnou mez a byl čas na kávu nebo čaj, s ochotou přijala, když jsem to uvařil.

Poděkovat musím pracovníkům nakladatelství Pointa za skvělou profesionální práci a za to, že vydání těchto textů vůbec umožni-

li. Dokonale se mi spolupracovalo rovněž se všemi kolegy uvedenými v tiráži. Měl jsem na ně opravdu štěstí.

Ilustrace vytvořil můj vnuk Kuba. Velmi mu za ně děkuji. A taky dceři Janě, která přišla jako vůbec první s nápadem na vydání knížky.

Velký dík patří mé sestřenici Bětě a jejímu manželovi Milanovi. Ti mi jako znalci češtiny poskytli první pomoc, i když jsem si nebyl jist, jestli mi spíš nesdělí, že texty jsou velmi dobré právě jen k tomu, aby zůstaly v šuplíku.

Abych nikoho, kdo mi pomáhal, nevynechal, děkuji také Tobě za přečtení rukopisu, za Tvoje připomínky a také za duševní podporu a povzbuzení. Jméno nenapišu, ty se poznáš.

Jak uspat pravěkého náčelníka

Uspat šestiletého praclověka, lovce mamutů, který prožil bouřlivý den plný napínavých dobrodružství, je úkol snad ještě obtížnější než z půdy kunu vypudit.

Zmíněný lovec přijel se svým mladším bratrem a se dvěma staršími bratranci k babičce na prázdniny. Hned první den zřídil na zahrádce lovecké ležení a dědu jmenoval svým zástupcem, šamanem a strážcem ohně. Pak shromáždil tlupu a všichni vyrazili stopovat mamuty. Děda dřímал u vchodu do jeskyně a očekával příští dění. Lovci se postupně vraceli s nepořízenou, protože stopovat mamuty mezi záhony mrkve, petržele a jahod je brzy přestalo bavit. Poslední se vrátil sám náčelník, kterému se podařilo ulovit statné zubří tele. Vlastnoručně ho naporcovał a z větší části uložil do zemní jámy.

Po vydatném obědě vyšel náčelník ven, aby zkontroloval zásoby. Za malou chvíli vyrazil zpoza skalního útesu s velikým křikem:

„Rosomák nám ukradl maso! Poznal jsem jeho zákeřné stopy! Děda tábor neuhlídá!“

Babička, která v celé hře dostala titul „Naše ženy“, potvrdila, že na dědu už není spolehnouti.

„Ale on za to ani nemůže,“ omlouval náčelník svého zástupce. „Je už starý a pomalý. Vyrazím stopovat toho rosomáka; snad ještě něco z masa zachráním.“

Zmizel za domem, vlastně za skalním ostrohem (už se taky pletu), a neuvěřitelně tam rozplašil slepice. Vrátil se smutný a pravil: „Skoro všechno sežral. Zachránil jsem jen tak sotva na jeden oběd. Ale zabil jsem ho a snad si ostatní dají pozor a napříště se zdaleka vyhnou našim zásobám.“

Zástupce náčelníka drze podotkl, že vlastně už ani žádné zásoby nemáme, za což ho náčelník pokáral drsným pohledem, kterým naznačil, že ho sice omluvil pro stáří, ale jinak...

„Naše ženy“ nás upozornila, že jestli budeme takhle plašit slepice, nebudou ani vajíčka. Náčelník ztrudnomyslněl, vzal do ruky dřevěný meč a sedl si ke svému zástupci na lavičku.

„Dědo, řekni mně, jak máme mít úspěch, když Tomášek schválně všechno kazí!“

Tomášek, mladší bratr náčelníkův, v té době asi čtyřletý, se vlastně jmenoval Stádo mamutů. V pravěku prý platilo pravidlo, že lovec dostal jméno podle nějaké své výrazné vlastnosti nebo podle svého největšího úlovku. Tak se někdo mohl jmenovat třeba Zajíc nebo Dva orlové nebo tak. Nejstarší bratranec Lukáš dostal sice neoriginální, ale slavné jméno Kopčem a druhý starší bratranec, Mikuláš, se jmenoval Veverčák. Rostly mu tenkrát druhé zuby, a když se usmál, bylo jasné, že lepší jméno dostat nemohl.

„No ano,“ poznamenal jsem, „to je jeden z hlavních úkolů náčelníka: vysvětlit svým lovcům co a jak mají dělat a jak je důležité, aby to udělali správně. Jinak nebude tlupa úspěšná v lovu, nastane hlad, náčelník ztratí úctu i autoritu, o kázni nemluvě.“

Náčelník, civilním jménem Jenda, tedy při-

stoupil k bratrovi a s důraznými údery meče, kterým obouruč bodal do země, mu zřetelně a srozumitelně vysvětloval zásady disciplíny. Stádo mamutů stál na schodech, rozpaženýma rukama se držel za zády zábradlí, zkroucený u toho byl jako o něco známější bratrův jmenovec Nepomucký a tvářil se netečně. Po kázání se ušklíbl tak, že tím jasně vyjádřil, jak mu to všechno neleží ani za zády.

Jenda se zklamaně otočil, s hlavou svěšenou táhl za sebou s mohutným řinčením veliký dřevěný meč po dlažbě a vrátil se k šamanovi.

„Dědo, on nechápe, že každá tlupa, rodina, armáda, stát i kmen má od nepaměti svého náčelníka. A to jsem já!“ vykřikl.

„To máš pravdu, je to tak. Ale, náčelníku, co by se stalo, kdybys třeba měl smůlu a došlo k nějakému neštěstí? Třeba bys zahynul při lovu. Kdo by pak byl náčelníkem?“

„No, to bys pak jako můj zástupce musel prozatím být náčelníkem ty, ale ihned by se musel zvolit nový náčelník.“

„A kdy ty sám ses vlastně zvolil, náčelníku?“

„To si nepamatuju.“

„Aha, tak proto tě máme od nepaměti.“

A tak jsem náčelníkovi začal vysvětlovat, co je to demokratická přímá volba, a domluvili jsme se, že při večeři, kdy budeme všichni spolu, včetně rodičů, sedět u stolu, takovou volbu uspořádáme.

Sotva jsme tedy dojedli večeři, ujal jsem se slova a jako stařešina rodu navrhl, abychom si zvolili náčelníka, kterého budou všichni poslouchat. Sám jsem se přihlásil jako kandidát. Druhým přihlášeným kandidátem byl Jenda, který se představil jako rozený náčelník a vůdce, pod jehož ve-

dením bude rod vzkvétat, a také sliboval mnoho ulovených mamutů a hojnost jiného masa.

Prvně se hlasovalo o mně. Dostal jsem jen jeden hlas. Ten svůj. Pak se hlasovalo o Jendovi, kterého zdvižením ruky okamžitě podpořila jeho matka, po ní v rychlém sledu babička a teta a po krátkém zaváhání i strýc a otec. Nakonec se připojili i oba bratřenci. Stádo mamutů se hlasování zdrželo. Snad tomu aktu docela nerozuměl. Spíš si ale myslím, že bratřata poslouchat nechce a nebude. Nikdy.

Nově zvolený náčelník mě na místě opět jmenoval svým zástupcem a tetu Janu si vybral jako rádčyni pro ženskou otázku. Po úvodním projevu, ve kterém pochválil členy své tlupy za správnou volbu náčelníka, nastala slavnostní část programu. V ní vyznamenal bratrance Lukáše za statečnost, protože ten obětavě odlákal pozornost zubří krávy, před kterou dopoledne náčelník s uloveným mláďetem na rameni kličkoval mezi stromky rybízů, a bez jehož přispění by stěží unikl zubřím rohům. Náčelník hovořil k vyznamenanému s takovou důstojností a jeho gesta vyjadřovala takovou vznešenost, jako když – o mnoho tisíc let později – vkládal faraon svým vynikajícím vojevůdcům na šíji zlato chabrosti.

Podal jsem ještě návrh, aby byl alespoň pochválen také Mikuláš zvaný Veverčák, protože nanosil spoustu dříví na oheň, na kterém jsme si opékali mamutí špekáčky věnované „Našimi ženami“. Náčelník se zamyslel. Tady je potřeba říct, že Veverčák je, kromě „Našich žen“, jediný, kdo v naší tlupě obětavě pracuje a s radostí dělá všechno, co je zrovna potřeba. Jenže náčelník u svých lovců oceňuje jen takové vlastnosti, které má on sám.

„No, to ale ještě budeme muset zvážit. Zatím to odložíme. Obřad je u konce.“

„Tak co, lumpové, večere vám chutnala?“ zeptala se „Naše ženy“.

„Byla moc dobrá, děkujeme,“ řekl kdosi.

„Vůbec nebyla dobrá!“ vykřikl náčelník. Babička se zamračila, ostatní se lekli a náčelník dodal: „Byla vy-ni-ka-jí-cí!“

„Máš štěstí, náčelníku,“ pravila babička. „To ti odpustím i ten zlomený rybízový stromek.“

„To zlomila ta rozrušená zubří kráva, která nestačila kličkovat tak rychle jako já,“ bránil se nařčení náčelník.